

РЕЦЕНЗІЇ

DOI: 10.18372/2307-9061.74.19914

С. Я. Лихова,

доктор юридичних наук, професор

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4755-7474>

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ О.В. КРИШЕВИЧ «КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ШАХРАЙСТВО: ДОКТРИНА, ЗАКОНОДАВСТВО, ПРАКТИКА»

Державний університет «Київський авіаційний інститут»
проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна
E-mail: sofiia.lykhova@npp.kai.edu.ua

У ст. 41 Конституції України наголошено, що: «...ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним». Непорушність гарантованого Основним Законом України права власності забезпечується цілим механізмом правового регулювання, ключове місце в якому відведено кримінально-правовим засобам охорони права власності. Саме у Кримінальному кодексі (КК) України визначено, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями, що посягають на право власності, та які покарання застосовуються до осіб, що їх вчинили. Зазначені кримінально-правові норми об'єднані у розділ VI Особливої частини КК України «Кримінальні правопорушення проти власності».

Необхідно відмітити, що саме кримінальні правопорушення проти власності є основною групою кримінальних правопорушень, що реєструються в Україні (за даними офіційної статистичної звітності можна констатувати, що зазначені кримінальні правопорушення становили від 60-70 % від усіх зареєстрованих кримінальних правопорушень в Україні). Одним із найбільш розповсюджених видів кримінальних правопорушень проти власності є шахрайство (заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою), кримінальну відповідальність за вчинення якого передбачено ст. 190 КК України.

Чинний КК встановлює відповідальність за шахрайство не тільки у вищеназваній статті, яка розміщена у Розділі VI Особливої частини КК «Кримінальні правопорушення проти власності», але також в інших статтях, які мають місце у різних розділах. Базове поняття шахрайства надається законодавцем у диспозиції ст. 190 КК, яка є загальною нормою про відповідальність за шахрайство. Інші види шахрайства, за які встановлюється відповідальність у ст. 222, 262, 289, 308, 312, 313, 357, 410 КК, є спеціальними нормами. Це потребує системного аналізу нових аспектів проблеми, проведення комплексних кримінально-правових досліджень шахрайства, який виражається у різноманітних діяннях, передбачених кількома статтями кримінального закону, встановлення спільних рис цих діянь та їх відмінностей і вдосконалення на цих підставах закону про кримінальну відповідальність за шахрайство. Незважаючи на очевидну наукову та практичну значущість, ці питання ще не були об'єктом самостійного комплексного кримінально-правового дослідження.

Монографія є одним із перших досліджень питань кримінально-правової характеристики шахрайства як окремого кримінально-правового інституту, що передбачається кількома статтями чинного КК України. На підставі всебічного аналізу положень, що містяться у відповідних складах шахрайства, порівняння їх з колишнім законодавством України і чинним кримінальним законодавством ін-

ших країн в науковій праці, також висунуто низку нових у концептуальному плані положень, висновків, пропозицій та рекомендацій.

Структура монографії цілком відповідає викладеному матеріалу в дослідженні й поставленим задачам, що дозволило автору послідовно зосередитися на головних кримінально-правових проблемах шахрайства. Викладення матеріалу ґрунтується на глибокому системному аналізі нормативно-правових актів, спеціальної наукової літератури, а висновки – на вітчизняному законодавстві, кримінально-правовій доктрині, судовій практиці й можуть використовуватися у діяльності органів кримінальної юстиції. Сформульовано авторські пропозиції прикладного характеру, спрямовані на вдосконалення норм про кримінальну відповідальність за кримінальні правопорушення щодо шахрайства.

Монографічне дослідження є оригінальним, містить значний обсяг наукової новизни, воно позначене єдиним стилем виконання і послідовною логікою розгортання викладу. Окремо належить відзначити науковий потенціал, закладений автором у виконаній ним праці. По суті, даним монографічним дослідженням сформовано концептуальну основу та вибудовано низку визначальних орієнтирів для проведення наступних тематичних досліджень явища шахрайство з правової суб'єктності загальнотеоретичної, галузевої та прикладної спрямованості.

Підсумовуючи вище викладене, зазначимо, що монографія «Кримінальна відповідальність за шахрайство: доктрина, законодавство, практика»¹ підготовлена кандидатом юридичних наук, професором, професором кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ Кришевич О.В. є завершеною та самостійною працею, яка підготовлена на високому науковому та навчально-методичному рівні, що характеризується новизною в галузі наук кримінально-правового циклу, дає базове і послідовне обґрунтування та є корисним внеском у юриспруденцію загалом, й діяльність інституцій держави зокрема. Дана монографія буде корисна для працівників правоохоронних органів, викладачів та студентів.

¹Кришевич О. В. Кримінальна відповідальність за шахрайство: доктрина, законодавство практика: монографія. Київ: Видавництво «Людмила», 2024. 373 с.